



DATA: 18 września 2014 r.

GETTY FOUNDATION OGŁASZA WAŻNĄ INICJATYWĘ FILANTROPIJNĄ, KTÓREJ CELEM JEST OCHRONA ARCHITEKTURY XX WIEKU

Pierwszych dziesięć dotacji przyznanych na cele ochrony ikon architektury
modernistycznej na całym świecie



Opera w Sydney. © Jack Atley, dzięki uprzejmości Sydney Opera House Trust

18 września 2014 roku w Los Angeles, Getty Foundation ogłosiła dziesięć pierwszych grantów przyznanych ważnym budynkom w stylu modernistycznym. Granty zostały przyznane w ramach nowej inicjatywy filantropijnej Getty Foundation, której celem jest ochrona XX-wiecznej architektury na całym świecie. Inicjatywa ta, pod nazwą Keeping It Modern, stawia czoła wyzwaniom związanym z zachowaniem współczesnego dziedzictwa architektonicznego poprzez zapewnienie wsparcia dla kluczowych projektów wzorcowych.

Pierwsze dziesięć projektów, które zakwalifikowały się do projektu Keeping It Modern, to grupa wyjątkowych budynków modernistycznych:

Sydney Opera House [Opera w Sydney] Jørna Utzona, Miami Marine Stadium [Stadion wodny w Miami] Hilaria Candeli, Salk Institute for Biological Studies [Instytut Salka] Louisa Kahna, Sanatorium w Paimio Alvara Aalto, Robie House Franka Lloyd Wrighta, rezydencja „The Eames House” Ray i Charlesa Eamesów, Kaplica Pamięci Luce’a autorstwa I.M. Pei, **Hala Stulecia we Wrocławiu w Polsce według projektu Maxa Berga**, Dom Maxa Lieblinga w Białym Mieście w Tel Awiwie

w Izraelu autorstwa Dova Karmiego, oraz mieszkanie i pracownia Le Corbusiera w Paryżu we Francji.

- Keeping It Modern bazuje na długoletnich osiągnięciach Getty Foundation w zakresie wspierania ochrony zabytków na całym świecie - mówi Deborah Marrow, Dyrektor Getty Foundation. - Nowa inicjatywa Keeping it Modern kontynuuje nasze działania, ale skupia się w znacznym stopniu na konkretnych problemach konserwatorskich budynków modernistycznych. Ta początkowa transza dotacji obejmuje ważne budynki zlokalizowane na kilku kontynentach.

Architektura modernistyczna, jeden z kluczowych środków artystycznej ekspresji XX wieku, staje się coraz bardziej zagrożona. Aby tworzyć innowacyjne formy i rozwijać nowe podejście do architektury, architekci i inżynierowie niejednokrotnie stosowali eksperymentalne materiały i nowatorskie techniki budowlane. Te nowoczesne materiały i systemy budowlane często nie były wcześniej testowane i nie zawsze okazywały się odporne na upływ czasu. Specjaliści zajmujący się dziedzictwem narodowym nie zawsze dysponują wystarczającą ilością informacji na temat charakteru i zachowania tych materiałów, które pozwoliłyby im opracować protokoły niezbędne dla zabiegów konserwatorskich. Keeping It Modern stara się sprostać tym wyzwaniom poprzez finansowanie projektów wzorcowych, które mogą wyznaczyć drogę ku nowym metodom i standardom konserwacji budynków modernistycznych.

Każdy projekt, który uzyskał grant, został wybrany ze względu na swoje znaczenie architektoniczne i potencjał rozwijania praktyk konserwatorskich związanych z architekturą modernistyczną. Granty przeznaczone są na kompleksowe planowanie, badanie i analizę nowoczesnych materiałów, jak również opracowywanie konserwatorskich planów zarządzania, które stanowią wytyczne dla długofalowych polityk utrzymania i konserwacji budynków. Zebrane projekty stanowią przykład wyzwań stojących przed specjalistami w kwestii zachowania budynków modernistycznych, począwszy od starzenia się materiałów, np. betonu, po naukową analizę wykończeń wewnętrznych i zewnętrznych budynków.

Fundacja Getty Foundation stworzyła program Keeping It Modern w uzupełnieniu do Inicjatywy Ochrony Architektury Modernistycznej (CMAI), prowadzonej przez Getty Conservation Institute.

Dwa z pierwszych dziesięciu projektów finansowanych w ramach Keeping It Modern (Instytut Salka i Eames House) są związane z projektami CMAI.

Keeping It Modern jest wyrazem silnego zaangażowania Getty w obszarze architektury modernistycznej, którego przykładem jest działalność CMAI, podobnie jak obszerna i stale powiększająca się kolekcja architektoniczna Instytutu Badawczego Getty oraz powstała niedawno inicjatywa Pacific Standard Time Presents: Modern Architecture, która skupia się na modernistycznym dziedzictwie Los Angeles. Getty liczy na to, że takie połączenie sił znacząco wpłynie na naszą wiedzę oraz ochronę XX-wiecznej architektury modernistycznej.

Przyszłe granty Keeping It Modern będą przyznawane przez jury w ramach konkursu. Wsparcie będą mogły otrzymać ważne budynki z całego świata pochodzące z okresu modernizmu, które pełnią funkcję publiczną i są własnością organizacji non-profit, charytatywnych lub publicznych, zaangażowanych w długofalową ochronę budynków i ich konserwację.

Informacje na temat kryteriów oceny i terminów składania kolejnej partii wniosków zostaną ogłoszone na stronie internetowej Getty Foundation:
www.getty.edu/foundation.

The J. Paul Getty Trust to międzynarodowa instytucja kulturalna i filantropijna poświęcona sztukom plastycznym, w której skład wchodzi J. Paul Getty Museum, Getty Research Institute, Getty Conservation Institute i Getty Foundation. The J. Paul Getty Trust i programy Getty udzielają pomocy różnym grupom odbiorców i prowadzą działalność w dwóch lokalizacjach: Getty Center w Los Angeles i Getty Villa w Malibu.

Getty Foundation wypełnia filantropijną misję Getty Trust poprzez pomoc osobom indywidualnym i instytucjom zaangażowanym w rozwój ochrony i wiedzy na temat sztuk plastycznych w Los Angeles i na całym świecie. Za pomocą strategicznych inicjatyw grantowych, Fundacja umacnia pozycję historii sztuki jako dziedziny globalnej, promuje międzydyscyplinarną dyscyplinę jaką jest konserwacja, zwiększa dostęp do kolekcji muzealnych i archiwalnych oraz kształci obecnych i przyszłych liderów w obszarze sztuk plastycznych. Fundacja pełni te funkcje we współpracy z innymi programami Getty, aby zapewnić osiągnięcie maksymalnych efektów, tak indywidualnie jak i wspólnie. Dodatkowe informacje są dostępne na www.getty.edu/foundation.

Dodatkowe informacje są dostępne na www.getty.edu/foundation.

Keeping It Modern

Dotacje na ochronę konserwatorską budynków

Alvar Aalto Foundation [Fundacja Alvara Aalto'a] Sanatorium w Paimio



Sanatorium w Paimio, skrzydło dla pacjentów i oszklone tarasy.
Fot. Maija Holma, Muzeum Alvara Aalto'a

W 1971 roku budynek zmienił swoje przeznaczenie na szpital ogólny, ale od niedawna nie funkcjonuje już jako zakład opieki zdrowotnej. Konieczne będzie znalezienie nowej, stosownej funkcji dla budynku, co jednak jest trudne ze względu na wielkość Sanatorium, jego położenie i status chronionego obiektu dziedzictwa kulturowego. Dofinansowanie z Getty pomoże w opracowaniu konserwatorskiego planu zarządzania, aby stawić czoła tym wyzwaniom, przygotować długofalowe działania w zakresie konserwacji Sanatorium i zapewnić gwarancję, by jego zabytkowe cechy zostały zachowane w procesie zmiany przeznaczenia obiektu.

Przyznana dotacja: 180.000 USD

Charles and Ray Eames House Preservation Foundation, Inc.



Eames House Charles i Ray Eamesowie, Eames House. Fot. Timothy Street-Porter
©2014, Eames Office, LLC (eamesoffice.com)

Dom Eames House w Pacific Palisades w Kalifornii zbudowany przez małżeństwo projektantów, Charlesa i Ray Eamesów, charakteryzuje się jaskrawo pomalowanymi ścianami zewnętrznymi budynku i wymyślnie rozplanowanymi wnętrzami. To doskonały przykład architektury modernistycznej nadającej się do zamieszkania. Eamesowie przemyśleli każdy szczegół budynku, w którym mieszkali w latach 1949-1988 i przez lata wprowadzali w nim zmiany, dzięki czemu stanowi on dziś fascynujący przykład ukazujący ewolucję wartości estetycznych i gustu tej pary. Dofinansowanie przyznane przez Getty pozwoli zespołowi specjalistów z dziedziny konserwacji zrealizować dokładną analizę wielu warstw farby i wykończeń budynku wewnątrz i na zewnątrz, przy wykorzystaniu zaawansowanych metod analitycznych. Wyniki tej analizy będą pomocne w renowacjach budynku w przyszłości, a także zostaną wykorzystane w konserwatorskim planie zarządzania aktualnie opracowywanym przez Getty Conservation Institute.

Przyznana dotacja: 100.000 USD

Fondation Le Corbusier **Mieszkanie i pracownia Le Corbusiera**



Le Corbusier i Pierre Jeanneret, Immeuble Molitor, 24 rue Nungesser et Coli, mieszkanie Le Corbusiera, Paryż, 1931-34. Fot. Olivier Martin-Gambier 2005

Le Corbusier zaprojektował budynek mieszkalny Molitor w Paryżu we wczesnych latach 30-tych XX wieku, we współpracy ze swoim kuzynem Pierrem Jeanneretem. Architekt zajmował dwa górne piętra, gdzie mieszkał i miał pracownię, do momentu swojej śmierci w roku 1965. Oba piętra stanowią przykład oryginalnego stylu Le Corbusiera – dokładnie rozplanowana przestrzeń i proporcje, proste, lecz eleganckie materiały i formy, duża ilość naturalnego światła i białe wykończenie wewnątrz wyważone sekcjami ściennymi pomalowanymi na kolory podstawowe. Bazując na ostatnich archiwalnych badaniach dokumentujących zmiany dokonane w mieszkaniu na przestrzeni lat, eksperci zajmujący się konserwacją zbadają tkankę fizyczną i stan mieszkania, zestawiając te wyniki z archiwalnymi zapisami w celu opracowania kompleksowego planu renowacji. Wnikliwa metodologia planu konserwatorskiego może posłużyć za przykład dla innych budynków Le Corbusiera na całym świecie.

Przyznana dotacja: 147.000 EUR

Frank Lloyd Wright Preservation Trust Robie House

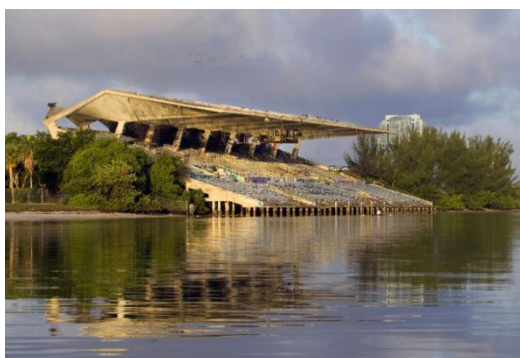


Frederick C. Robie House, południowa elewacja. Fot. Tim Long, dzięki uprzejmości Frank Lloyd Wright Trust

Zaprojektowany i wybudowany w latach 1908-1910, Robie House jest jednym z najbardziej znanych przykładów stylu preriowego w wykonaniu Franka Lloyd Wrighta. Dzięki podwieszaniu na wspornikach dachowi i ciągłości przeszkleń z artystycznego szkła, dom ten zyskał międzynarodowe uznanie jako punkt zwrotny w amerykańskiej architekturze modernistycznej i w 1963 roku został ogłoszony mianem narodowego zabytku kultury. Frank Lloyd Wright Preservation Trust nadzoruje obecnie pełną konserwację budynku. Grant przyznany przez Getty pozwoli na jednoczesne opracowanie długofalowego konserwatorskiego planu zarządzania, jak dotąd pierwszego dla obiektu Franka Lloyd Wrighta.

Przyznana dotacja: 50.000 USD

Towarzystwo Przyjaciół Miami Marine Stadium Miami Marine Stadium



Stadion, widok od strony wody. Fot. Ken Hayden

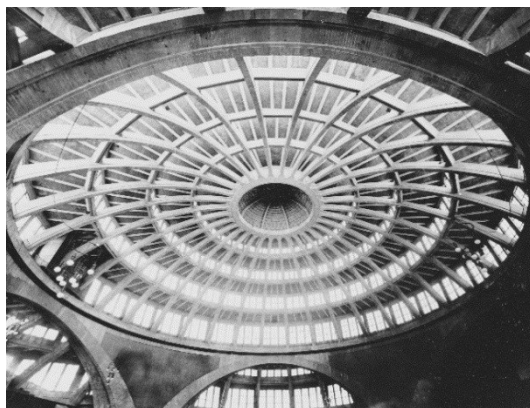
Zaprojektowany w 1962 roku przez Hilaria Candelę, architekta o kubańsko-amerykańskich korzeniach, Marine Miami Stadium jest jednym ze sztandarowych budynków miasta i przykładem innowacyjnego wykorzystania wylewanego betonu w formie dachu przypominającego origami. Ta pierwsza w USA trybuna wybudowana specjalnie na potrzeby wyścigów łodzi motorowych była głównym

miejszem dla tego typu wydarzeń, jak również koncertów, uroczystości religijnych i wieców politycznych, od momentu otwarcia stadionu w 1963 roku do jego zamknięcia w roku 1992, gdy został zniszczony przez huragan Andrew. W wyniku wielu lat nieużywania, budynek stoi przed dwoma powiązanymi ze sobą konserwatorskimi wyzwaniami: spójnością konstrukcji betonu i uszkodzeniami na jego powierzchni oraz znacznym ilościom graffiti. Co ciekawe, niektóre malowidła zostały wykonane przez znanych artystów graffiti i są bardzo cenione, w szczególności wśród młodszych odbiorców. Aby stawić czoła tym problemom, Towarzystwo Przyjaciół Miami Marine Stadium wykorzysta wsparcie przyznane z Getty, by ukończyć badania naukowe i testy, których celem jest rozwiązanie kwestii związanych z betonem i graffiti oraz stworzenie kompleksowej strategii konserwatorskiej.

Przyznana dotacja: 180.000 USD

Muzeum Architektury we Wrocławiu

Hala Stulecia

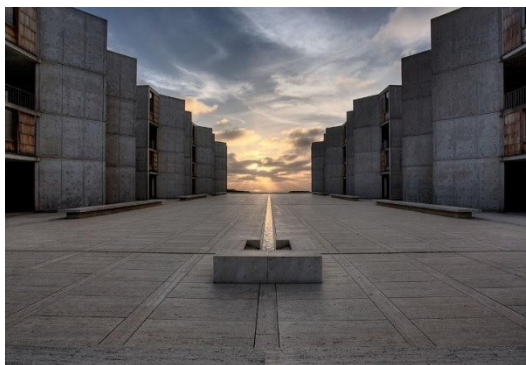


Hala Stulecia, wnętrze, żebra kopuły i latarnia, zdjęcie z ok. 1920 r.
Fot. Muzeum Architektury we Wrocławiu

Mistrzowski popis inżynierii budowlanej – Hala Stulecia we Wrocławiu w Polsce – została zaprojektowana przez niemieckiego architekta Maxa Berga w 1911 roku, w setną rocznicę klęski Napoleona w bitwie pod Lipskiem. W 1913 roku, gdy zakończono budowę Hali, była ona największą żelbetową konstrukcją na świecie i posiadała największą wolnostojącą konstrukcję kopułową, jaką kiedykolwiek wybudowano. Powszechnie uznany za jeden z najważniejszych przykładów architektury XX wieku, obiekt ten został wpisany na listę światowego dziedzictwa UNESCO i pozostaje najpopularniejszym miejscem organizacji ważnych konferencji i wydarzeń kulturalnych. Dzięki dotacji z Getty Foundation, Wrocław będzie mógł opracować konserwatorski plan zarządzania, aby zapewnić długofalową ochronę i konserwację budynku w przyszłości. Projekt obejmuje badania archiwalne, dokładne analizy powierzchni i wykończenia wewnętrznego oraz wszechstronne testy stanu betonu i zbrojenia stalowego, jak również trójwymiarowe skanowanie i modelowanie komputerowe oceniające wytrzymałość konstrukcji budynku.

Przyznana dotacja: 200.000 USD

Salk Institute for Biological Studies Kampus Instytutu Salka



Instytut Salka, dziedziniec. Fot. Joe Belcovson dla Instytutu Salka

Salk Institute for Biological Studies w La Jolla w Kalifornii został założony w latach 60-tych XX wieku przez Dr. Jonasa Salka jako światowej klasy instytut naukowy, w którym biolodzy i inni naukowcy mogliby pracować w środowisku sprzyjającym prowadzeniu wspólnych badań. Do realizacji projektu Salk wybrał sławnego architekta Louisa Kahna, z którym nawiązał bliską przyjaźń. Salk i Kahn pracowali wspólnie nad zbudowaniem instytutu, który skupiałby środowisko naukowców i jednocześnie był miejscem osobistych rozważań w otoczeniu spokojnego i odosobnionego wybrzeża. Jedną z najbardziej unikalnych cech charakterystycznych tego obiektu jest zróżnicowana pod względem faktury paleta nowoczesnych materiałów: cement pucolanowy, niewykończone drewno tekowe, ołów, szkło, stal Cor-Ten pozostawiona na działanie warunków atmosferycznych i rdzy, oraz ramy ścian okiennych laboratorium wykonane ze stali nierdzewnej i stopu niklu. Instytut Salka wykorzysta fundusze przyznane z Getty na stworzenie kompleksowego konserwatorskiego planu zarządzania, w celu zachowania charakterystycznych cech budynku. Dotacja ta stanowi uzupełnienie do aktualnego projektu Getty Conservation Institute realizowanego we współpracy z Instytutem Salka, mającego na celu rozwiązanie kwestii starzenia się i długofalowej ochrony ścian budynku wykonanych z drewna tekowego.

Przyznana dotacja: 200.000 USD

Sydney Opera House Trust

Opera w Sydney



Opera w Sydney w Zatoce Sydney. Fot: Jack Atley, dzięki uprzejmości Sydney Opera House Trust

Budynek opery w Sydney, zaprojektowany przez duńskiego architekta Jørna Utzona i wybudowany w latach 1959–1973, to obiekt wpisany na listę światowego dziedzictwa kulturowego UNESCO i niedościgniony symbol najbardziej zaludnionego miasta w Australii. Budynek znany jest z innowacyjnego zastosowania odsłoniętego stropu żelbetowego, czego przykładem są jego słynne rzeźbiarskie formy.

Mimo pomyślnych działań podejmowanych w zakresie konserwacji budynku na przestrzeni lat, wiedza na temat stanu betonu jest nadal niewystarczająca. Dotacja z Getty Foundation pozwoli fundacji Opera House Trust ukończyć kompleksowe badania betonowych elementów i opracować skuteczne, długofalowe programy prac konserwatorskich. Ich wyniki zostaną uwzględnione w konserwatorskim planie zarządzania Opery w Sydney i będą udostępniane zarządcom budynku i pracownikom zajmującym się konserwacją, wyznaczając nowe standardy w dziedzinie konserwacji.

Przyznana dotacja: 200.000 USD

Fundacja Tel Aviv-Yafo Dom Maxa Lieblinga



Dom Maxa Lieblinga z zewnątrz, Tel Aviv. Fot. G.Lindlar

Białe Miasto w Tel Awiwie to obiekt wpisany na listę światowego dziedzictwa UNESCO, składający się z prawie 4.000 budowli utrzymanych w stylu Bauhausu, będący największym skupiskiem budynków ery modernizmu na świecie. Dom Maxa Lieblinga (1936) znajduje się w centrum tego zabytkowego obszaru, a unikalny sposób adaptacji założeń i estetyki stylu Bauhaus do klimatu śródziemnomorskiego jest dziełem izraelskiego architekta Dova Karmiego. Innowacje techniczne i stylistyczne, które Karmi wprowadził do budynków takich, jak Dom Maxa Lieblinga, wywarły wpływ na całe pokolenie architektów pracujących w tym kraju w okresie powojennym. Dofinansowanie z Getty posłuży opracowaniu generalnego planu konserwatorskiego, zawierającego badania historyczne oraz testy i analizę naukową. Cechy charakterystyczne budynku zostaną zachowane w procesie przystosowywania go do funkcji centrum dziedzictwa kulturowego w Białym Mieście.

Przyznana dotacja: 130.000 USD

Uniwersytet Tunghai Kaplica Pamięci Henry'ego Luce'a



Kaplica Pamięci Henry'ego Luce'a w świetle poranka. Fot. Uniwersytet Tunghai

Kaplica Pamięci Henry'ego Luce mieści się w centrum Uniwersytetu Tunghai na Tajwanie. Zaprojektowana w 1962 roku przez laureata nagrody Pritzкера, I.M. Pei, będąca jednym z pierwszych ważnych projektów tego architekta, zrealizowana przez architekta i artystę C.K. Chena w 1963 roku, kaplica ta jest świetnym przykładem wczesnego modernizmu, ale za sprawą kształtu dachu nawiązuje również do tradycyjnych świątyń chińskich.

Pierwotnie planowano wybudować kaplicę z drewna, ale ostatecznie została ona wykonana przy użyciu innowacyjnej metody betonu wylewanego w miejscu zabudowy. Grant z Getty zostanie wykorzystany w celu opracowania kompleksowego planu prac konserwatorskich dla kaplicy, jak dotąd pierwszego dla budynku modernistycznego na Tajwanie. Projekt będzie obejmował dokładne zbadanie historii budowy budynku, materiałów i poprzednich prac konserwatorskich, jak również analizę i testy w celu zabezpieczenia go przed działaniem warunków pogodowych i klimatem regionu, w którym występują tajfuny.

Przyznana dotacja: 175.000 USD